

سرشناسه	:	افراسیاب، محبوب، ۱۳۵۱ -
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام cte, swaL. narI.
عنوان و نام پدیدآور	:	حقوق جزای عمومی با تاکید بر رویه قضای در ایران/ محبوب افراسیاب.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات علم و دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۲۶۲ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۹۷۱-۰۸-۵
وضعیت فهرست نویسی:	:	فیبا
موضوع	:	حقوق جزا -- ایران
موضوع	:	narI -- wal lanimirC
موضوع	:	آیین دادرسی جزایی -- ایران
موضوع	:	narI -- erudecorp lanimirC
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۶ HMK/۰۰۸۳ الف ح ۷ ص ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	:	۵۵/۵۴۳ -
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۰۸۷۱۶۴

نام کتاب • حقوق جزای عمومی (در رویه قضایی)

مؤلف • محبوب افراسیاب

ناشر • علم و دانش

نوبت چاپ • سوم، ۱۳۹۹

صفحه آرای • محمد تیموری

طرح جلد • محمد تیموری

چاپ/صحافی • توس/عطاء/حیبی

شمارگان • ۱۰۰۰ - ۱۱

قیمت • ۷۵۰۰۰۰۰

نشانی: تهران، میدان انقلاب، خیابان انقلاب، بین اردیبهشت و ۱۲ فروردین، پاساژ اندیشه، طبقه همکف

تلفن: ۶۶۴۱۴۵۶-۶۶۴۱۵۴۵۹

ایمیل: teymori_۱۳۵۵@yahoo.com

سایت: www.elmo-danesh.ir

فهرست مطالب

مقدمه	۹
مبحث اول: انواع صلاحیت‌ها	۱۲
گفتار اول: صلاحیت درون سرزمینی	۱۲
گفتار دوم: صلاحیت برون سرزمینی (فراملی)	۱۲
مبحث دوم: سیستم سرزمینی بودن قوانین جزایی	۱۳
مبحث سوم: استثنائات اعمال صلاحیت سرزمینی	۱۳
گفتار اول: صلاحیت واقعی	۱۳
گفتار سوم: صلاحیت جهانی	۱۸
مبحث دوم: جرائم	۱۹
گفتار اول: تعریف جرم	۱۹
گفتار دوم: ارکان سه گانه جرم	۲۰
گفتار سوم: بررسی ارکان جرم	۲۰
بند اول: رکن قانونی	۲۰
۱- آثار اصل قانونی بودن جرائم و مجازات	۲۲
۱-۱ قاعده عطف به ماسبق نشدن قوانین جزائی	۲۳
۱-۱-۱ استثنائات قاعده عطف به ماسبق نشدن قوانین جزائی	۲۴
۱-۱-۱-۱ قوانین شکلی	۲۴
۱-۱-۱-۲ قوانین مساعد به حال متهم	۲۴
۱-۱-۱-۳ قوانین تفسیری	۲۵
۱-۱-۱-۴ حدود الهی	۲۵
۱-۱-۱-۵ تصریح خود قانون	۲۶
۱-۲ تفسیر مضیق قوانین کیفری	۲۶
بند دوم: رکن مادی	۲۷
۱- تقسیم‌بندی جرایم از نظر رکن مادی	۲۸
۱-۱ جرم مطلق و جرم مقید	۲۸
۱-۲ جرم آنی و مستمر جرم	۲۸

۲۹	۱-۳ جرم ساده و اعتیادی
۳۰	۱-۴ جرم ساده و مرکب
۳۰	بند سوم: رکن معنوی
۳۱	گفتار چهارم: درجه جرم
۳۱	بند اول: نحوه تشخیص درجه جرائم
۳۴	۱- نقد و بررسی آرای وحدت رویه شماره ۷۴۴ و ۷۵۹ دیوان عالی کشور
۳۵	گفتار پنجم: ارتکاب جرائم در قالب سبب
۳۵	بند اول: تداخل اسباب به صورت عرضی
۳۵	بند دوم: تداخل اسباب به صورت طولی
۳۶	۱- نظریه علت مستقیم و بی واسطه
۳۶	۲- نظریه ایستا یا ساکن (ایستاتیک) و نظریه پویا (دینامیک)
۳۶	۳- نظریه سبب مقدم در تأثیر
۳۷	۴- نظریه سبب اقوی
۳۷	۵- نظریه سبب مقدم در وجود
۳۷	۶- نظریه سبب مؤخر در وجود
۳۸	۷- نظریه توزیع مسئولیت به میزان تأثیر
۴۱	مبحث سوم: مسئولیت کیفری
۴۱	گفتار اول: شرایط مسئولیت کیفری
۴۲	بند اول: مباشر
۴۲	بند دوم: شرکت در جرم
۴۴	بند سوم: معاون جرم
۴۵	۱- شرایط معاونت
۴۵	۲- مجازات معاون جرم
۵۶	بند چهارم: شروع به جرم
۶۱	فصل دوم: مجازات‌ها و موارد سقوط آن
۶۲	مبحث اول: اصول حاکم بر مجازات‌ها

- ۶۲..... گفتار اول: اصل قانونی بودن مجازات‌ها
- ۶۳..... گفتار دوم: اصل تساوی مجازات‌ها
- ۶۴..... گفتار سوم: اصل شخصی بودن مجازات‌ها
- ۶۵..... مبحث دوم: انواع مجازات‌ها
- ۶۵..... گفتار اول: انواع مجازات‌های مندرج در قانون
- ۶۵..... بند اول: حد
- ۶۵..... بند دوم: قصاص
- ۶۵..... بند سوم: دیه
- ۶۵..... بند چهارم: تعزیر
- ۶۵..... گفتار دوم: مجازات‌های اصلی، تکمیلی و تبعی
- ۶۶..... بند اول: مجازات اصلی
- ۶۶..... بند دوم: مجازات تکمیلی
- ۶۸..... بند سوم: مجازات تبعی
- ۷۱..... مبحث سوم: سقوط مجازات
- ۷۱..... گفتار اول: عفو
- ۷۱..... بند اول: انواع عفو
- ۷۱..... ۱- عفو عمومی
- ۷۲..... ۱-۱ آثار عفو عمومی:
- ۷۲..... ۲- عفو خصوصی
- ۷۳..... ۲-۱ آثار عفو خصوصی
- ۷۳..... گفتار دوم: نسخ قانون
- ۷۵..... گفتار سوم: گذشت شاکی خصوصی
- ۷۵..... بند اول: گذشت شاکی خصوصی در مرحله تعقیب
- ۷۵..... بند دوم: گذشت شاکی خصوصی در جرائم قابل گذشت پس از قطیت رأی (در حال اجرا)
- ۷۶..... بند سوم: اعلام گذشت شاکی خصوصی در جرائم غیر قابل گذشت در اثناء دادرسی
- بند چهارم: اعلام گذشت شاکی خصوصی در جرائم غیر قابل گذشت پس از صدور حکم قطعی
- ۷۶.....

گفتار چهارم: مرور زمان	۷۷
بند اول: مبنای نظری مرور زمان	۷۸
بند دوم: انواع مرور زمان	۷۸
۱- مرور زمان شکایت:	۷۸
۱-۱ شرایط مرور زمان شکایت عبارت‌اند از:	۷۸
۲- مرور زمان تعقیب	۸۰
۳- مرور زمان اجرا	۸۱
گفتار پنجم: توبه مجرم	۸۲
بند اول: موانع توبه	۸۳
گفتار ششم: اعمال قاعده دراء (تُدْرَاءُ الْحُدُودِ بِالشَّبَهَاتِ)	۸۵
فصل سوم: موانع مسؤولیت کیفری	۸۷
مبحث اول: دفاع مشروع	۸۸
گفتار اول: شرایط دفاع مشروع	۱۰۴
بند اول: موضوع حمله یا حق مورد تجاوز:	۱۰۴
بند دوم: عرض یا ناموس	۱۰۵
بند سوم: مال	۱۰۵
بند چهارم: دفاع از دیگری	۱۰۶
مبحث دوم: حکم قانون و امر آمر قانونی	۱۱۱
گفتار اول: شرایط ظاهری امر قانون و آمر قانونی	۱۱۱
مبحث سوم: رضایت مجنی علیه (بزه دیده)	۱۱۲
مبحث چهارم: ضرورت	۱۱۴
مبحث پنجم: حوادث ناشی از عملیات ورزشی	۱۱۵
مبحث ششم: جنون	۱۱۶
مبحث هفتم: ارتکاب جرم در حال خواب طبیعی	۱۱۷
مبحث هشتم: مستی	۱۱۸
مبحث نهم: صغر	۱۲۰

۱۲۹	مبحث دهم: اجبار
۱۲۹	مبحث یازدهم: اکراه
۱۳۰	مبحث دوازدهم: اضطرار
۱۳۲	مبحث سیزدهم: اشتباه
۱۳۵	فصل چهارم: نهادهای مخففه و مشدده مجازات
۱۳۶	مبحث اول: نهادهای مخففه یا ارفاقی
۱۳۶	گفتار اول: نهاد توبه
۱۳۶	گفتار دوم: نهاد معافیت از کیفر
۱۳۷	گفتار سوم: نهاد تخفیف
۱۳۸	بند اول: طرق اعمال نهاد تخفیف
۱۴۲	نحوه تخفیف مجازات در رابطه با حبس پس از صدور رأی
۱۴۲	تخفیف مجازات پس از قطعی شدن رأی و با اسقاط حق تجدیدنظرخواهی
۱۴۴	تخفیف مجازات پس از صدور رأی و قطعی شدن آن
۱۴۶	گفتار چهارم: نهاد تعویق صدور حکم
۱۴۹	گفتار پنجم: نهاد تعلیق
۱۴۹	بند اول: طرق تعلیق مجازات
۱۴۹	۱- تعلیق حین دادرسی
۱۵۲	۲- تعلیق حین اجرا
۱۵۳	بند دوم: موانع تعلیق
۱۵۵	گفتار ششم: آزادی مشروط
۱۵۶	بند اول: شرایط آزادی مشروط
۱۵۹	گفتار هفتم: مجازات‌های جایگزین حبس
۱۷۱	مبحث دوم: اسباب تشدیدکننده مجازات
۱۷۱	گفتار اول: تعدد مادی جرائم
۱۷۸	گفتار دوم: تکرار جرم
۱۷۸	بند اول: تکرار جرم در جرائم خدی
۱۷۸	بند دوم: تکرار در جرائم تعزیری

۱۸۳	فصل پنجم: مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۱۸۴	مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۱۸۶	مبحث اول: نظریات مرتبط مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۱۸۶	گفتار اول: نظریه مسئولیت نیابتی
۱۸۶	گفتار دوم: نظریه برابرنگاری (شخصیت ثانوی)
۱۹۲	گفتار سوم: نظریه مسئولیت مافوق
۱۹۴	گفتار چهارم: نظریه تجمع
۱۹۴	مبحث دوم: نقد و بررسی قانون (جمع بندی)
۱۹۹	فصل ششم: ادله اثبات در امور کیفری
۲۰۰	ادله اثبات در امور کیفری
۲۰۰	مبحث اول: اقرار
۲۰۰	گفتار اول: شرایط اقرار
۲۰۳	گفتار دوم: نصاب اقرار
۲۰۴	مبحث دوم: شهادت
۲۰۴	گفتار اول: شرایط شهادت شرعی
۲۰۴	گفتار دوم: نصاب شهادت
۲۰۶	مبحث سوم: سوگند
۲۰۶	گفتار اول: شرایط شکلی و ماهوی سوگند
۲۰۶	مبحث چهارم: علم قاضی
۲۱۱	مبحث پنجم: قسامه
۲۱۲	گفتار اول: نحوه اجرای قسامه
۲۱۴	پیوست ها
۲۱۴	آراء وحدت رویه مرتبط
۲۲۶	آیین نامه های مرتبط
۱	فهرست منابع

مقدمه

این کتاب حاصل تجارب اینجانب حدود بیست سال کار قضایی در دادگاه کیفری و تدریس حقوق کیفری در مرکز آموزش قوه قضاییه و دانشگاه می باشد. بررسی توصیفی مطالب و مبانی نظری با رویه قضایی و استناد به آراء دادگاههای کیفری از نوآوری این کتاب است. امید است در راستای تحقق عدالت قضایی، کوچکترین قدم ممکن را برداشته و محصول آن را خداوند جزء صالحات و باقیات و ذخیره برزخ قرار دهد.

محبوب افراسیاب

مرداد ماه ۱۳۹۹